

1. Λίγες μόνο δεκαετίες πριν οι εξετάσεις ήταν ένα φυσικό γεγονός συνδεδεμένο με τις «κανονικές λειτουργίες» του σχολείου. Ξαφνικά όμως τα πράγματα άλλαξαν! Οι εξετάσεις φαίνεται να μην είναι πια κάτι απλό, δηλαδή στα μέτρα των παιδιών. Καθηγητές, γονείς και ΜΜΕ μεταφέρουν στα παιδιά το μήνυμα «Δουλέψτε σκληρά γιατί χαθήκατε!». Και τα παιδιά προσπαθούν και δουλεύουν σκληρά. Δεν παρακολουθούν μόνο το πρόγραμμα του σχολείου αλλά είναι υποχρεωμένα να διαβάζουν αρκετές ώρες ενώ τα περισσότερα αναγκάζονται να παρακολουθούν και κάποιο φροντιστήριο. Η εποχή της εφηβείας για τα ελληνόπουλα δεν κρύβει μόνο το άγχος για προσαρμογή στην ενήλικη ζωή αλλά «προσφέρει» και τον πανικό της επιτυχίας. Παιδιά που εργάστηκαν πολύ σκληρά για πολλούς χειμώνες καλούνται με νηφαλιότητα και ηρεμία να δώσουν τον καλύτερό τους εαυτό.

2. Κάποτε σε αυτή την όμορφη, γεμάτη ήλιο χώρα τα παιδιά μεγάλωναν με ασφάλεια και χαρά. Μπορούσαν να επιστρέψουν από το σχολείο, να πετάξουν την τσάντα στην αυλή και να τρέξουν στη διπλανή αλάνα για ζωηρό παιχνίδι, ώσπου η φωνή της μαμάς ή της γιαγιάς θα έριχνε το σύνθημα: «Το φαΐ είναι έτοιμο!». Τότε η αλάνα ερήμωνε, οι μυρωδιές του κοκκινιστού, του παστίτσιου, του τηγανητού ψαριού και της φρέσκιας σαλάτας ξεχειλίζουν από τα σπίτια. Μια αισθαντική συμφωνία! Τα παιδιά χαλάρωναν, χόρταιναν και για λίγο η γειτονιά έβρισκε την ησυχία της, ώσπου οι μαθητές να διαβάσουν, οι γιαγιάδες και οι παππούδες να πάρουν τον μεσημεριανό υπνάκο τους και οι μαμάδες να ξεκουραστούν με κάποιο εργόχειρο ή κάποιο βιβλίο. Νωρίς το απόγευμα ξανάρχιζαν οι φωνές των παιδιών στις αλάνες, το παιχνίδι ζούσε στιγμές μεγαλοπρέπειας, ώσπου σχεδόν νύχτωνε και όλοι μαζεύονταν στο σπίτι για τα αποχαιρετιστήρια της ημέρας, δηλαδή, μπάνιο, βραδινό και ησυχία... Αυτή ήταν η εποχή που έβγαλε μεγάλους επιστήμονες, αξιόλογους καλλιτέχνες, χαρούμενους τεχνίτες και παιδιά γεμάτα όνειρα και φιλοδοξίες.

3. Σήμερα το σκηνικό έχει αλλάξει. Στις πολύβουες και κατειλημμένες από το καυσαέριο μεγαλουπόλεις τα παιδιά επιστρέφουν τρέχοντας από το σχολείο, είτε με τα πόδια και πάντοτε με τη συνοδεία κάποιου μεγάλου είτε με τα σχολικά, για να μπουν πάλι τρέχοντας στο ασανσέρ της πολυκατοικίας και να καταλήξουν με βιασύνη σε ένα γεύμα που θα οδηγήσει σε μια γρήγορη πέψη προκειμένου να αρχίσουν οι εξωσχολικές δραστηριότητες! Ξένες γλώσσες, αθλητικά, ωδεία, μαθήματα πληροφορικής και πάλι πίσω στο σπίτι για το διάβασμα της επόμενης ημέρας. Όσπου κάπου αργά το βράδυ θα κλείσουν οι τηλεοράσεις και θα πέσει σιωπητήριο. Ώρες δουλειάς: 10-12!

4. Αυτή είναι η εποχή μας. Η εποχή που φτιάχνει νέους με φοβίες, χωρίς μαλλιά, νέους ευερέθιστους, χωρίς όνειρα, χωρίς προοπτικές, χωρίς κέφι. Τα παιδιά μας, από πολύ νωρίς, φοράνε μια αόρατη φόρμα εργασίας που μπαίνει πρωί πρωί και βγαίνει αργά το βράδυ.

5. Οι γονείς γεμάτοι άγχος και ανησυχίες καταστρώνουν κάθε Σεπτέμβριο το εξαντλητικό ωράριο των παιδιών τους για τη σχολική χρονιά, φροντίζοντας να μην αφήσουν ούτε ένα απόγευμα ελεύθερο χωρίς προγραμματισμένη εκπαιδευτική

δραστηριότητα. Οι δικαιολογίες είναι πολλές και σοβαρές. Οι πιο πολλοί γονείς πιστεύουν ότι τα παιδιά σήμερα πρέπει να έχουν εφόδια. Γνώσεις, γνώσεις, γνώσεις. Άλλοι πάλι γονείς **τρομοκρατημένοι** από αυτά που προσφέρει η τηλεόραση προσπαθούν να ωθήσουν τα παιδιά σε δραστηριότητες προκειμένου να μην υπάρχει ελεύθερος χρόνος γι' αυτήν. Με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, τα παιδιά μας καταλήγουν να έχουν μπουχτίσει την οποιαδήποτε οργανωμένη δραστηριότητα και φθάνουν τελικά σε μια αντιδραστική προεφηβεία και μια επικίνδυνη εφηβεία [...]

6. Ο δυνατός ανταγωνισμός της εποχής μας, καθώς και η εμμονή μας να γεμίσουμε τη ζωή μας με υλικά αγαθά, μας κάνουν να ξεχνάμε την παιδαγωγική αξία που έχει το παιχνίδι, ιδιαίτερα στις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου. Ας θυμηθούμε ότι το παιχνίδι δίνει στα παιδιά τα ουσιαστικά προσόντα για τη ζωή, τα οποία είναι η κοινωνικότητα, η αυτοεκτίμηση, η αισιοδοξία, η ηρεμία και κυρίως η προετοιμασία για τους κοινωνικούς ρόλους που θα παίξουν στην ενήλικη ζωή τους. Χωρίς το παιχνίδι, τα παιδιά παίρνουν γνώσεις που ποτέ δεν γίνονται βίωμα, δηλαδή εμπειρία.

7. Αυτό που τελικά θα **σφραγίσει** τη ζωή του ατόμου είναι η ικανότητά του να χειρίζεται τα συναισθήματά του, να διαπραγματεύεται αντί να συγκρούεται, να ρισκάρει χωρίς συναισθήματα πανικού και τελικά να καταφέρνει να γίνεται κατανοητό από το περιβάλλον. Όλα αυτά συνθέτουν τη συναισθηματική του νοημοσύνη, η οποία είναι μια ικανότητα που δεν αποκτιέται μέσα από τα βιβλία ούτε μαθαίνεται στα θρανία.

8. Τα παιδιά χρειάζεται οπωσδήποτε να συμμετέχουν και σε διαδικασίες μέσα στις οποίες θα αποφασίσουν τα ίδια για τους κανόνες του παιχνιδιού. Όταν βρίσκονται συνεχώς σε περιβάλλοντα όπου οι κανόνες μπαίνουν από εμάς τους μεγάλους, τότε δεν αναπτύσσουν την ικανότητά τους για αυτοδιοίκηση και ανεξαρτησία. Αυτό έχει συνέπεια να αισθάνονται αρκετή ανασφάλεια αποφεύγοντας να πάρουν τη ζωή στα χέρια τους. Επίσης, έχει αποτέλεσμα να εξαρτώνται πολύ από τους γονείς τους, τους οποίους και κατηγορούν ότι είναι υπεύθυνοι για τυχόν αποτυχίες τους.

9. Ποια είναι λοιπόν η λύση; Πώς μπορούμε να δώσουμε στα παιδιά μας πραγματικά εφόδια χωρίς να τα εξωθήσουμε σε καταναγκαστικά έργα και χωρίς να τους στερήσουμε τη μαγεία της παιδικής ηλικίας; Μια βασική συνταγή λέει πως ό,τι προσφέρουμε στα παιδιά ως ευκαιρία για μόρφωση ή επιμόρφωση θα πρέπει να πλαισιώνεται από συναισθήματα ευχαρίστησης. Το συναίσθημα της χαράς είναι η πιο σπουδαία παιδική τροφή. Επομένως η μάθηση δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να μοιάζει με καταναγκασμό.

Ελαφρώς διασκευασμένο από την εφημ. ΤΟ ΒΗΜΑ, Σμαρούλα Παντελή

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου που διαβάσατε σε 100 – 120 λέξεις.

B1. «Οι πιο πολλοί γονείς πιστεύουν ότι τα παιδιά σήμερα πρέπει να έχουν εφόδια. Γνώσεις, γνώσεις, γνώσεις» να σχολιάσετε – ερμηνεύσετε τη στάση των γονέων σε 100 – 120 λέξεις .

B2. Ποια συλλογιστική πορεία ακολούθησε ο συγγραφέας στην 6^η παράγραφο και ποια στην 7^η ;

B3. Πώς επιτυγχάνει ο συγγραφέας τη συνοχή και τη συνεκτικότητα ανάμεσα στη 2^η και 3^η παράγραφο;

B4. Να επισημάνετε τους τρόπους ανάπτυξης της 5^{ης} παραγράφου και να γράψετε τα δομικά στοιχεία της.

B5. α. Ποιος ο ρόλος των εισαγωγικών στις φράσεις της 1^{ης} παραγράφου που ακολουθούν;

«Δουλέψτε σκληρά γιατί χαθήκατε!», «προσφέρει»

β. Να δώσετε ένα συνώνυμο για κάθε μια από τις λέξεις:

τρομοκρατημένοι:

προσόντα:

σφραγίσει:

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ:

Εξαιτίας της αύξησης του καταναλωτισμού ο ελεύθερος χρόνος περιορίζεται δραματικά. Το φαινόμενο αυτό αγγίζει και τον μαθητικό κόσμο. Από τη σχολική σας εμπειρία ορμώμενοι να ερμηνεύσετε τον περιορισμό του ελεύθερου χρόνου αναφερόμενοι και στις συνέπειες που επιφέρει στους μαθητές. Το κείμενό σας να έχει τη μορφή επιστολής που πρόκειται να αποστείλετε στον Υπουργό Παιδείας με σκοπό να τον πείσετε να λάβει μέτρα ώστε οι μαθητές να έχουν περισσότερο χρόνο στη διάθεσή τους.